

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

4. Ex Concilio Ilerdensi, Valentino Hispaniæ, Aurelianensi 1.
Cæsaraugustano, Synhodo quadam Hierosolimytana, Aurelianensi
secundo, tertio, Aruernensi, Aurelianensi quarto, Turonico secundo, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

Vniuersa synodus surgens acclamauit. Placeat omnia, vt perpetua stabilitate firmentur, rogamus. Dictum est octies. Et adiecit. Exaudi Christe Symacho vita. Dictum est octies: vt hæc inemendato iure custodiantur, precamur. Dictum est duodecies: Qui hæc sponte violauerit, perpetuo anathemate feriatur, rogamus. Dictum est quindecies vt decreta nostra confirmes, precamur. Dictum est decies & octies. Et facto silentio, Symachus Episc. Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ dixit. Acclamations vestras, synodique iudicium præsentia gesta suscipiant. Et adiecit: Ea quæ ad sopiendos veteris præsumptionis errores, vel infensæ rebus Ecclesiasticis ægritudinis morbos, quibus vniuersalis afficiebatur Ecclesia, deliberatio religioni congrua paci; constituit, firmitate perpetue ferientur, vt præstante Deo, quem custodem rerum constat esse bonarum, synodalis ordinatio vigeat, atque omnis qui sine personæ alicuius distinctione venire præsumperit, iudicta superius distinctione plectatur.

CAPVT IIII.

Ex Concilio Ilerdensi.

CAnone 16. Tamen quia ipsa sanctio (quod peius est) à multis clericis nunc cognoscitur violari, ita vt non iubente sacerdote expectorato affectu, totaque disciplinæ seueritate posthabita, immaniter quæ in domo Pontificali reperiuntur inuadunt, & abradunt, ided nunc hac huius placiti constitutione inter nos censura placuit custodiri,

stodiri, vt defuncto antistite, vel etiam adhuc in
supremis agente, nullus clericorum cuiuslibet
ordinis officij gradusve sit, quicquam de domo
præsumat, vel quod de utilitate instrumenti do-
mus esse agnoscitur, id est, mobilis & immobilis
rei Ecclesiasticæ conetur intrudere, nihil furto,
nihil domo supprimens, auferens atque abscon-
dens, sed is cui domus commissa est subiusctis si-
bi cum consilio vno, vel duobus fidelissimis cle-
ricis, omnia vsq; ad tempus Pontificis subsistu-
endi debeat conseruare, & his qui in domo inue-
niuntur clericis consuetam alimoniam admini-
strare.

Ex Concilio Valentino Hispaniæ Canon. 6. vt
nullus alienum clericum, secundum decreta ca-
nonum, sine consensu Episcopi sui audeat ordi-
nare, sed nec vllam sanctorum sacerdotum qui-
spiam ordinet, qui localem se futurum primitus
non sponderit, vt per hæc nullus à regula, vel
disciplina Ecclesiastica deuiare permittatur im-
punè.

Ex Concilio Aurelianensi primo: Canon. 7. Quod
si nec sub tali se confusione correxerit, donec e-
mendet errorem communiōe fratrum habeatur
indignus, minores (vt dignum est) distringantur.
Canon. 21. Abbates pro humilitate religionis in
Episcoporum potestate consistant. Et si quid ex-
tra regulam fecerint, ab Episcopis corrigantur.
Qui semel in anno in loco vbi Episcopus elegerit,
accepta vocatione conueniant. Monachi au-
tē Abbatibus omni obedientia & deuotione sub-
iaceant. Quod si quis per contumaciam exriterit
inde-

indeuotus, aut per aliqua loca vagari aut peculiare aliquid præsumperit, omnia quæ acquiserit, ab Abbatibus auferentur, secundum regulam Monasterio profutura.

Ipsi autem qui fuerant peruagati, ubi inuenti fuerint, cum auxilio Episcopi tanquam fugaces sub custodia reuocentur. Et reum se ille Abbas futurum esse cognoscat, qui in huiusmodi personis non regulari animaduersione distrinxerit, vel qui susceperit monachum alienum Canon 30. Clerici verò qui ad opus sanctum adesse contempserint, secundum arbitrium Episcopi Ecclesiastica suscipiant disciplinam.

Ex Concilio Cæsaraugustano. Canon. 5. Item lectum est, ut hi qui per disciplinam, aut sententiam Episcopi ab Ecclesia fuerint separati, ab alijs Episcopis non sint recipiendi.

Ex Concilio Toletano 2. Can. 3. Quatenus malæ consuetudinis abrasa rubigo, in posteris radicis lux veneno serpere non possit. Ex Synodo quadam Hierosolymitana ex actis quintæ Synodi Constantinopolitanæ excerpta.

Recordantes solum venerabiliū virorum, qui apud vos sunt lætamur! Nam cum sine vultus interpellatione sit alloquutio per epistolas, est animum vertere ad ipsos. propter hoc ergo solum & nunc me motum esse ad scribendum & ex ipso momento alloquendi vos, delectatus sum sicut in omnibus diuitijs. Nam sicut unguentum euacuatum, muneris tui sic odoré, nedum non præsentis, sed absentis sentimus: in eminentia motum vestrorum, ad ipsum medium cordis posita,

læti

lætitiâ implemur, audientes virtutum vestrarum
 fertillissimâ utilitatem, nam sermo de vestra cha-
 ritate quotidie versatur inter nos, cû multi qui-
 dem quæ à vobis reformata sunt, narrent: maxi-
 mè verò communis frater, imò communis bene-
 factor Deo amantissimus presbyter Euseb. (veri-
 tatem dico, & non mentior) magnus generaliter
 & còtinuus de vobis sermo est, maximè ab ipsius
 sanctitate, qui libenter narrat quæ apud vos sunt,
 sicut fides recta vita irreprehensibilis, mansuetu-
 do magna, & simpliciter dicendo, omnis virtutû
 chorus vobis à Deo datus est, vt & Iacobi sedem
 accipere, & custos orthodoxæ fidei esse merea-
 mini. Ex Concilio Aurelianensi 2. Can. 7. Itaque
 Metropolitanus Episcopus à comprouincialibus
 clericis, vel populis electus congregatis in vnum
 omnibus comprouincialibus Episcopis ordina-
 tur, vt talis (Deo propitio) ad gradû huius digni-
 tatis accedat, per quem regula Ecclesiæ in melius
 aucta, plus floreat. Ex Concilio Aurelianensi 3.
 Canon. 6. De clericorum præmittenda conuersio-
 ne id omnimodo obseruetur, ne vllus ex laicis
 ante annualem conuersionem vel ætatem legitî-
 mam, id est, viginti quinque annorum diaco-
 nus, & triginta præbyter ordinetur, ita vt de i-
 psis quoque, qui ordinandi sunt, clericis regula-
 ri custodiatur studio, ne aut duarum vxorum
 vir, aut renupræ maritus, aut pœnitentiam pro-
 fessus, aut senius corpore, aut qui publicè ali-
 quâdo arreptus sit, ad superscriptos ordines pro-
 moueatur. Quod si sciens Episcopus contra
 hæc statuta agendum esse crediderit, is quidem
 qui

qui ordinatur, suscepto iuxta anteriores canones priuetur officio, sed ille pro ordinationis temeritate sex mensibus à celebrandis officijs sequestratur. Quod si Missas intra statutum temporis facere præsumperit, anno integro omnium fratrum charitate priuetur. De quorum promotionibus, si quis clericus aut ciuis testis extiterit, quorum testimonio dum creditur, frequenter Pontificis ignorantia præuenitur, cum agniti fuerint ordinationem illicitè celebratam, anno integro à communione pellatur. Qui si infirmitate deciderit, eis viaticum non negetur.

Canon. 11. Si qui clerici ministeria suscepta, quacunque occasione agere sicut & reliqui decrectant, & excusationem de parocinijs quorumcunque (ne officium impleant prætendant, ac sacerdotes suos sub huiusmodi causa æstimant per inobediẽtiam contemnendo) inter reliquos clericos canonicos, ne hac licẽtia alij vitientur, nullatenus habeantur, neque ex rebus Ecclesiasticis cum canonibus stipendia aut munera vlla percipiant. Canon 16. De raptu virginum consecratarum, seu in proposito sub deuotione viuentium id statuimus, vt quicumque sacrata vel deuote, id est religionem professæ vitium præsumperit, à communione Ecclesiastica vsq; ad exitum repellatur, viatico tantum ei infirmitatis periculo reseruato. Quod si quæ rapta dicitur cum raptore habitare consenserit, & ipsa excommunicatione simili feriatur. Quæ & formam de poenitentibus ac viduis in proposito manentibus, definita sub districtione Ecclesiastica conseruet. Quod si quis sacer-

sacerdos sciens, huiusmodi personis communi-
 cauerit, anno integro pacem Ecclesiasticam non
 habebit. Cano. 20. Si quis clericorum circa se di-
 strictionem Episcopi sui putat iniustam, iuxta
 antiquas constitutiones recurrat ad synodũ. Ca-
 none 21. Similis etiam de his qui oblationes de-
 functorum legaliter dimissas, quolibet ordine
 assignare tardauerint, vel detinere præsumpse-
 rint distictionis Ecclesiasticę iuxta priores cano-
 nes forma seruetur. Canone 27. Quod si inuentus
 fuerit quis in operibus superscriptis quę inter-
 dicta sunt se exercere, qualiter emendare debeat,
 non in laici distictione, sed in sacerdotis casti-
 gatione consistat. Can. 28. De Missis nullus laico-
 rum antè discedat, quam dominica dicatur ora-
 tio. Et si Episc. præsens fuerit, eius benedictio ex-
 pectetur. Sacrificia verò matutina. Missarum, si-
 ue vespertinorum, ne quis cum armis pertinenti-
 bus ad bellum, expectet. Quod qui fecerit, in
 sacerdotis potestate consistat, qualiter eius di-
 strictione debeat castigari. Ex Aruernensi syno-
 do: Inpectis que canonibus, id nobis rationabile
 visum est, vt quamuis Ecclesiasticę regulę penè
 omnia comprehendant, quædam tamen vel adde-
 rentur noua, vel repeterentur antiqua. Canon. I.
 In primis placuit, vt quotiens secundum statuta
 Patrum sancta synodus congregatur, nullus Epi-
 scoporum aliquam primo causam suggerere au-
 deat, quam ea quę ad emendationem vitæ, ad se-
 renitatem regulę ad animę remedium pertinent,
 finiantur.

Canone 2. Sit in eligendis sacerdotibus curã

T

præ-

præcipua, quia irreprehensibiles esse conuenit, puos præesse necesse est corrigendis.

Canone 16. Quod si antistes culpam hanc in præbytero aut diacono suo distringere canonico rigore noluerit ipse seueritate sententiæ, vel seueritatis sententia feriatur. Ex Synodo Aurelianensi quarta: Canone 2. Si quis hanc regulam peruerit, tanquam transgressor disciplinæ à sacerdotibus censeatur. Canone 22.

Item seruo sæculari sacerdotum prædas vel captiuitates exercere non liceat, quia iustum est, ut quorum domini redemptionis debent præstare suffragium, per seruorum suorum excessum disciplina Ecclesiastica non maculetur.

Canone vigesimo quinto. Si quæ parochiæ in potentatum domibus cõstitutæ sunt, ubi obseruantes clerici ab Ecclesia ciuitatis admoniti secundum qualitates ordinis sui fortasse, quod Ecclesiæ debent sub specie Domini domus implere neglexerint corrigantur, secundum Ecclesiasticam disciplinam. Et si ab agentibus potestatem vel ab ipsis rei Dominis de agendo officio Ecclesiæ ab aliquo prohibentur, autores nequitia à sacris cæremonijs arceantur, donec subsequuta commendatione in pace Ecclesiastica sacris cæremonijs misceantur. Canon 36. Placuit præterea vnicuique Metropolitani de comprouincialibus suis in Prouincia sua annis singulis synodum debent congregare, ut dum in vnum se fraternitas iungit, semper & censura teneatur & charitas. Canone trigessimum septimo. Quod si quisque salubriter perspicit instituta indecenter transgredi

gredi quacunq̄ occasione tentauerit, nouerit se Deo, & cunctæ fraternitati culpabilem esse futurum quia iustum est, per vnitatem antistitum, vt Ecclesiastica fulgeat disciplina & inconuulsa maneat constitutio sacerdotum.

Ex Synodo Turonica secunda: Ecclesiasticæ disciplinæ debet esse suffragium, congregatio sacerdotum, nec aliud erit suæ sollicitudinis tam peculiare conscribere quam quod ad fundamentum religionis proficere recognouerit, operari non cesset, vt cum pastoralis cautela propagatur in ouilis custodia, paucorum veneranda decreta sine salutis publicæ documenta. Et quoniam quod omitti non decet oportet implere, præsertim cum cuius ad animarum intellectualium (de quibus Deo cura est) forma præcessit traditionis lex ad Pontifices manauit, necesse est vigilantissime providere, repulso corpore vt quicquid ab antiquis Patribus statutum de tramite canonico, quarundam personarum temeritate cernitur imminutum, reuocandum est in statum pristinum, vt possint malè admissa corrigi, & non admitenda damnari. Magna est enim in ipsa seueritate pietas per quam tollitur peccandi facultas. Nam vbi insana libertas generat vulnera sacerdotalis districtio dat medelâ. Quapropter (Christo auspice) in Turonica ciuitate concilio concordanti, iuxta conuientiâ gloriosissimi Domini Chariberti regis annuentis coadunati pro pace & instructione Ecclesiæ oportunum credimus subter annexa decreta couficere, & subscriptionibus proprijs roborare (vt retundantur

noxia, propagentur aptata ne taciturnitate silentij vitiosorum criminum nutriri videretur licentia, non abscindi, & quæ opportuna erant, pro qualitate temporis adijci, non paterentur negligi, sed procurentur impleri. Canon 11. Si quis Episcopus ad distringendum eos, qui in hac facilitate perdurant, negligens apparuerit, sicut in ipsa sancta Basilica est publicè recitatum, ex consensu communi, atque totius populi sententiam prædecessorum canonum se incurrer omnino cognoscat, sic tamen vt tam metropolitano suo si resistere, aut contemnere Episcopum clerici sui præsumperint, dent omnino solatium. Et quia dixit sancta scriptura, Frater fratrem adiuuans exaltabitur quisquis pro causa Dei fratri suo solatium communitus dare distulerit, vsque ad synodum remoueatur. Nam si Episcopus se contemni sentiens fratres suos in solatio suo non commouerit, ipse sciat, qualiter reddat Domino rationem. Canone 20. Et qui deberent esse forma præcepti, ipsi inueniantur in vna peccati. Rectius est, vt caput morbidum, si cutari non potest, amputetur, quam grex pro eodem inficiatur. Talis ergo sacerdos, & pastor non debet à populo venerari, sed renui, qui non formam disciplinæ, sed vitij docet dum seipsum non corrigit.

Canon. 26. Sacerdotalis tamen debet esse prouisio, vt vindictam admonitio manifestè præcedat, vt res vsurpata si iniuste quis tulerit, adhibita æquitate restituat. Quod si neglexerit & necessitas

cessitas compulerit postea prædonem sacerdotalis districtio maturata procellat, neque quisquam per interregna res Dei nitatur defensore, quia Dei potentia cunctorum regnorum terminos singulari dominatione concludit. Canon. 28. Cauta enim est in salute prouisio ad effugiendâ culpam delicti, aditum delinquentibus repellere. Ex Concilio Pariensi I. Admonet Pontifices temporum qualitas, & improbæ necessitatis præcauenda conditio, vt non solum rerum presentium sed & futurorum quoque utilitas congrua promissione tractetur, quatenus quos custodiæ ordinatio, ac pro amore diuino sollicitudinis cura constringit, & prouidisse sequentia & opportunè eis vigilasse probentur. Et quia sibi sacerdotes in hoc maximè consulunt, si importunorum voluntatibus obuiasse noscuntur, coniuncti in vnum Christo opitulante Parisijs pro utilitatibus Ecclesiarum, vnde non leuiter rationem sumus quandoque reddituri in quantum diuina pietas virtutem dare dignata est, tentauimus salubri consideratione prospicere ne dū periculosa abusione ordinatio superna negligitur, in nobis aliorum crimina vindicentur.

Ex Concilio Aurelianensi quinto: Ad diuinam gratiam referendum, est cum vota principum concordant animis sacerdotum. Vt dum fit Pontificale concilium normam viuendi teneat recapitulatio antiquam canonum, vt locus & tempus, quia est in quibuscunq; titulis veteribus adherens noua constitutio sanctionum. Igitur clementissimus princeps triumphorum titulis in-

uictissimus Dominus Childebertus cum pro amore sacrae fidei studio religionis in Aurelianensem urbem congregasset in unum Dominos sacerdotes, cupiens ex ore Patrum audire quod sacrum est, & quod pro Ecclesiastico ordine promoueretur pastoralis, & quod aduenientibus sit norma, & praesentibus sit disciplina, atque conueniens a praesenti tempore in posterum custodiri (praestante Deo) signanter est titulis praenotatum. Canon 2. Nullus sacerdotum quemquam rectae fidei hominem, pro paruis & leuibus causis a communione suspendant, praeter eas culpas, pro quibus antiqui Patres ab Ecclesia arceri iusserunt committentes. Canon 9. Nullus ex laicis absque annua conuersatione praemissa Episcopus ordinetur, ita ut intra anni ipsius spatium a doctis & probatis uiris, disciplinis & regulis spiritualibus plenius instruatur. Quod si hoc quisquam Episcoporum transcendere quacunque conditione praesumpserit, anno integro ab officio vel charitate fratrum habeatur extraneus. Cano. 20.

Id etiam miseratione tua condiximus custodiri, ut qui pro quibuscunque culpis in carceribus deputantur, ab Archidiacono seu a praeposito Ecclesiae diebus singulis Dominicis requirantur, ut necessitas uinctorum secundum praecipuum diuinum misericorditer subleuetur, atque a Pontifice instituta fidei & diligenti persona, quae necessaria prouideat, competens victus de dono Ecclesiae tribuatur. Canon. 22. His quoque (Deo propitio) constitutis (quod praecipue in omnibus Patrum concilijs habetur scriptum) congrua diffinitione san-

ne sancimus, vt intra anni circulum vnusquisque metropolitanus Episcopus, iunctis in vnum locū comprouincialibus suis intra prouinciam suam studeat habere concilium, vt aut si quæ excesserint charitatis emendentur studio, aut si pax regalis, vel disciplina in cunctis (Deo adiuuante) permanserit, auctore bonorum omnium Deo de charitate, & præsentia gratulentur. Hæc ergo (Deo propitio) cōstanter & vnanimiter definita seruantes etiam præteritorum statuta canonum, his decernimus vt (Christo auctore) deinceps inconuulsa vniuersa seruentur, vt mauente concorditer, quæ diuina inspiratione salubriter in præsentī tempore definita sunt amodo & habeant vigorem, & custodiant charitatem. Canon. 23. Quod si gentilis Dominus fuerit, aut alterius sectæ, qui à conuentu Ecclesię probatur extraneus, is qui seruum repetit, persona requirat bonæ fidei Christianū, vt ipse in persona Domini pro seruo præstet sacramentum, quia ipsi possunt seruare quod sacrum est, qui post transgressionem Ecclesiæ metuunt disciplinam.

CAPVT V.

Ex Concilio Pariensi secundo.

Placere nobis, quod eum in monasteriū duxerunt, præsentibus etiam decretis vnanimiter profiteamur, & quia sine dubio culpas eius esse capitales canonum autoritate monstratur, vtique confessione propriæ linguæ deiectioni ipse se fecit obnoxium. Igitur tam aperta confessione secundum